

e-ISSN 2310-323X

ПРАВО

ЮРИДИЧНИЙ
ЖУРНАЛ

України

Науково-практичне фахове видання

Засноване у 1922 році

Видається щомісячно

Свідectво про державну реєстрацію: Серія КВ № 17414-6184ПР

Передплатний індекс: 74424

Адреса редакційної колегії:

04107, м. Київ
вул. Багговутівська, 17–21
Тел.: 0 (44) 537-51-00

Головний редактор:

Святоцький О. Д.,
доктор юридичних наук,
професор,
академік НАПрН України

E-mail: info@pravoua.com.ua

ЮРИДИЧНИЙ ЖУРНАЛ «ПРАВО УКРАЇНИ» внесено до:

- **Переліку фахових видань у галузі юридичних наук** (наказ Міністерства освіти і науки України від 15 квітня 2014 року № 455);
- **Міжнародної наукометричної бази даних «EBSCO Publishing, Inc.» (США)** (Ліцензійна угода від 16 травня 2013 року);
- **Міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща)** (листопад 2014 року).

ЗАСНОВНИКИ ЖУРНАЛУ

Національна академія правових наук України
Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Конституційний Суд України
Верховний Суд України
Вищий господарський суд України
Генеральна прокуратура України
Міністерство юстиції України
Спілка адвокатів України

ВИДАВЕЦЬ

© Видавничий Дім «Ін Юре»

3/2015

**СПІВПРАЦЯ МІЖ ПІДПРИЄМСТВАМИ:
ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Д. ОПРИШКО
*кандидат юридичних наук,
юрист Інституту Медіа Права*

А. БАРТОЛАЧЕЛЛІ
*кандидат юридичних наук (Ph.D.),
науковий співробітник юридичного факультету
Трентського університету (Італія)*

Розвиток науки і техніки зумовлює зміну суспільних відносин, і право як інструмент регулювання останніх має належним чином реагувати та фіксувати ці зміни. Інакше правові норми втрачають свою ефективність і стають тягарем для розвитку суспільних відносин.

В умовах світової економічної кризи співпраця між суб'єктами господарювання дозволяє досягти значної економії за рахунок ефекту масштабу, і тому вона є одним із найдієвіших

способів відповідати сучасності, зокрема і на міжнародному рівні.

Питання, пов'язані з утворенням та діяльністю об'єднань підприємств, досліджували такі вчені, як І. Бейцун, Н. Гайдаєнко, С. Грудницька, В. Джуринський, Г. Калашников, В. Щербина й інші фахівці [1–10]. Однак у юридичній науці залишаються недостатньо розкритими проблеми, які стосуються, зокрема, визначення кола засновників та учасників об'єднань підприємств, створених за законодав-

ством України та Європейського Союзу (далі – ЄС).

У зв'язку з цим метою статті є з'ясування суб'єктного складу об'єднань підприємств України та ЄС, а також внесення пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правових актів України.

Основні форми співпраці між підприємствами в Україні

Недосконалість законів перешкоджає ефективній діяльності підприємств та їх об'єднань. Це ускладнює взаємовідносини між зазначеними суб'єктами і, в свою чергу, негативно впливає на розвиток сфери господарювання.

В Україні на початок 2013 р. було зареєстровано 5 910 об'єднань підприємств та інших юридичних осіб. Серед них найбільшу кількість (4 046 суб'єктів) становили договірні об'єднання підприємств – господарські асоціації та корпорації [11]. Однак упродовж останніх десяти років – з моменту прийняття Господарського кодексу України (далі – ГК України), Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) та втрати чинності Законом України «Про підприємства в Україні» – кількість об'єднань підприємств постійно зменшується [11, 63–64; 12, 64–65; 13, 84–85]. Це свідчить про те, що зазначені суб'єкти господарювання не можуть ефективно розвиватись і функціонувати через значну кількість колізій та суперечностей, що існують в українському законодавстві.

Об'єднуючись, підприємства найчастіше засновують *господарські товариства* – станом на початок 2013 р. в Україні загалом було зареєстровано 498 561 господарське товариство, з яких більшість створено як товариства з обмеженою відповідальністю (467 822) [11]. У своїй діяльності ці суб'єкти господарювання керуються ГК України, Законом України «Про

господарські товариства» та іншими нормативно-правовими актами (наприклад, акціонерні товариства створюються і функціонують відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства», холдингові компанії – згідно із Законом України «Про холдингові компанії в Україні» тощо).

Однак зазначені товариства *необхідно відрізняти від такої організаційно-правової форми, як об'єднання підприємств*. Останні утворюються, переважно, як господарські асоціації, корпорації, концерни та консорціуми. Неоднозначність правового регулювання їх створення та діяльності призводить до того, що ці суб'єкти господарювання нерідко ототожнюються з господарськими товариствами, науковими парками, громадськими організаціями та ін.

Основними ознаками, що дозволяють розмежувати об'єднання підприємств від інших юридичних осіб, є мета їх створення, суб'єктний склад, перелік установчих документів.

Наприклад, метою створення господарських товариств є отримання прибутку, наукових парків – розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі та/або науковій установі, а також комерціалізація наукових результатів та їх впровадження на вітчизняному і зарубіжному ринках. Водночас метою об'єднань підприємств є координація діяльності їх засновників та учасників.

Розмежування цих суб'єктів є предметом широкої дискусії в науковій літературі і розкриттю їх спільних та відмінних рис присвячено чимало уваги [1; 3; 4; 6; 14; 15], тому в цій статті не будемо детально аналізувати це питання. Натомість зосередимо увагу на одному з основних елементів функціонування об'єднань підприємств – їх суб'єктному складі. Враховуючи те, що переважну кількість об'єднань під-

приємств становлять господарські асоціації та корпорації, розкриємо зазначену проблему на їх прикладі.

Відповідно до ГК України засновниками та учасниками об'єднання підприємств можуть бути лише підприємства (ст. 118, частини 2, 3 ст. 120) [16]. Варто зазначити, що поняття «підприємство» має декілька значень у законодавстві України: в ЦК України воно розглядається як об'єкт правовідносин, майновий комплекс (за деякими винятками) (статті 191, 810¹) [17], а в ГК України — як суб'єкт, самостійна юридична особа (ст. 62) [16].

Саме останнє має право об'єднуватися з іншими підприємствами з метою співпраці. Якщо це відбувається за допомогою укладення таких цивільно-правових договорів, як, наприклад, договір про спільну діяльність, то нова юридична особа не засновується, а правовідносини, що при цьому виникають, регулюються ЦК України та іншими нормативно-правовими актами. Однак найчастіше внаслідок об'єднання підприємств створюється новий суб'єкт господарювання, діяльність якого регулюється ГК України.

У деяких нормативно-правових актах України (п. 4.2) [18], а також у юридичній науці [3, 91] поняття «підприємство» (як суб'єкт суспільних відносин) тлумачиться більш широко — під ним розуміється будь-яка юридична особа. Однак, на нашу думку, зазначені поняття не можуть використовуватися як взаємозамінні, оскільки відповідно до законодавства України поняття «юридична особа» охоплює поняття «підприємство» (ч. 1 ст. 83) [17]. Водночас обмежувати склад асоціацій і корпорацій виключно підприємствами також не вбачається доцільним. На нашу думку, варто надати право засновувати та бути учасником об'єднань підприємств, зокрема договірних, усім юридичним

особам, оскільки це збільшить ефективність їх діяльності та розвитку і відповідатиме сучасним вимогам.

Окрім того, уваги варте дискусійне питання про необхідність включення до складу об'єднання підприємств фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності. Зокрема, В. Джурицький вважає, що відсутність такого права «обмежує права значної групи суб'єктів господарювання» і пропонує надати громадянам-підприємцям право «об'єднуватися в господарські об'єднання як з іншими громадянами-підприємцями, так і з підприємствами» [4, 31]. На нашу думку, необхідність переосмислення місця і ролі фізичних осіб в об'єднаннях підприємств визначена автором правильно. Однак ми не можемо погодитися з ним у тому, що право засновувати і виступати учасником господарського об'єднання варто надати лише громадянам, а також у тому, що необхідно виокремити додатковий суб'єкт господарювання — об'єднання фізичних осіб — підприємців (громадян-підприємців), з огляду на таке.

Частина 1 ст. 26 Конституції України надає іноземцям та особам без громадянства ті самі права і наділяє їх тими самими обов'язками, що й громадян України, за винятком деяких випадків. ГК України передбачає, що при здійсненні господарської діяльності зазначені особи користуються такими самими правами і мають такі самі обов'язки, що й громадяни України, якщо інше не передбачено цим Кодексом, іншими законами (ч. 1 ст. 129) [16]. Таким чином, *право засновувати та брати участь у господарському об'єднанні повинно надаватися як громадянам України, так і іноземним юридичним та фізичним особам, а також особам без громадянства*. Головною умовою отримання цього права є наявність у особи статусу суб'єкта господарювання. Водночас ми

вважаємо, що названим фізичним особам має надаватися право створювати і брати участь лише в договірних об'єднаннях підприємств, оскільки органи влади позбавлені права втручатися в законну господарську діяльність фізичної особи — підприємця і поширювати на неї дію своїх розпорядчих актів.

Окрім цього, нормативно-правові акти України передбачають різні форми об'єднання фізичних осіб — підприємців для їх участі в господарських відносинах. До них належать: укладення договору про спільну діяльність, створення громадських організацій, організацій роботодавців, а також інших юридичних осіб (див., зокрема: ч. 4 ст. 21, ст. 113) [16], ст. 1130 [17], [19]). З огляду на це ми вважаємо, що не існує необхідності передбачати в законодавстві України ще один різновид господарського об'єднання, засновниками та учасниками якого були б виключно фізичні особи — підприємці.

Розширення кола суб'єктів, які мають право бути засновниками й учасниками об'єднань підприємств, і надання такого права фізичним особам — підприємцям сприяє розвитку та ефективному функціонуванню зазначених об'єднань. Це підтверджує досвід ЄС, де важливу роль у господарських відносинах відіграють такі суб'єкти, як європейські об'єднання за економічними інтересами, європейські компанії і європейські кооперативи.

Особливості та правові інструменти співпраці між підприємствами та фізичними особами — представниками «вільних професій» за законодавством ЄС

Як і в Україні, так і в ЄС є декілька ступенів інтеграції підприємств. Водночас необхідно розмежовувати правові інструменти, передбачені національним законодавством кожної держави — члена ЄС, та наднаціональ-

ні правові інструменти, визначені директивами (загальними правилами, які потребують прийняття державою спеціального закону для того, щоб бути імplementованими повною мірою в її правовій системі) і регламентами (актами прямої дії) ЄС.

Неможливо описати в одній статті всі договори, що регулюються національним законодавством, через значну кількість і різноманітність їх ознак. Лише наголосимо, що оскільки вони складені відповідно до законодавства конкретної держави, очевидно, що це законодавство застосовуватиметься і до іноземних осіб, які є учасниками договору про співпрацю. Відсутність єдиного зводу норм тривалий час створювала проблему для діяльності іноземних членів і була великим недоліком для спільного ринку, оскільки суб'єкти економічної діяльності були змушені включати в договори про спільну діяльність витрати, що виникали через погане знання правової системи, яка регулювала зазначені договори.

Спрощення співпраці між суб'єктами господарювання, що належать до різних європейських держав, стало однією з основних цілей Європейського економічного співтовариства, яку прагнули досягнути поряд із зародженням спільного ринку. Для досягнення цієї мети необхідно було імplementувати, зокрема, такий правовий інструмент, як європейське об'єднання за економічними інтересами (англ. — *European Economic Interest Grouping*). Скорочено зазначене об'єднання англійською має назву «*EEIG*», втім різні мови передбачають застосування різних аббревіатур назви цього суб'єкта. Так, французькою та італійською (а згодом і румунською) він називається «*GEIE*», іспанською та португальською — «*AEIE*», німецькою — «*EWIV*» тощо.

Європейське об'єднання за економічними інтересами (далі — *ЄОЕІ*)

бере свій початок від французького об'єднання за економічними інтересами *Groupement d'Intérêt Economique*, або скорочено «*GIE*». Після ЄОЕІ було створено ще декілька наднаціональних різновидів суб'єктів для спільного виконання господарської діяльності — європейська компанія (*Societas Europaea*, або «*SE*») та європейський кооператив (*Societas Cooperativa Europaea*, або «*SCE*»).

Європейське об'єднання за економічними інтересами є особливо цікавим у контексті цієї статті. Зазначене об'єднання є, по суті, договором про спільну діяльність, основні положення якого, відповідно до Регламенту Ради (ЄЕС) від 25 липня 1985 р. № 2137/85, є однаковими в усьому ЄС [20]. Що стосується норм другого рівня, то кожна держава — член ЄС має власний відповідний імплементаційний закон. Відповідно до положень так званих *acquis communautaire* кожен новий член ЄС повинен прийняти свій закон, що імплементуватиме ЄОЕІ до його правової системи з моменту вступу такої держави до ЄС (поряд з іншими обов'язковими правовими інструментами).

Особливість європейських об'єднань за економічними інтересами полягає не лише в регулюванні їх функціонування єдиними спільними нормами, а й, що важливіше, в тому, що їх члени мають бути як мінімум із двох різних європейських держав. Водночас критерії для визначення відповідної держави не зовсім чіткі, що детальніше розкрито в інших джерелах [7]. Це обумовлено і тим, що можливі учасники є як юридичними, так і фізичними особами, які належать як до публічного, так і до приватного секторів.

Легітимізація членства в європейських об'єднаннях за економічними інтересами також досить широка. Цей різновид співпраці може використовув-

ватися майже кожним суб'єктом права, що здійснює «господарську діяльність». Відповідно до європейського прецедентного права, зазначене поняття означає «пропонувати товари та послуги на ринку». Отже, для того щоб стати учасником європейського об'єднання за економічними інтересами, фізична особа не обов'язково має бути зареєстрованою як підприємець, а юридична особа — як компанія або партнерство. Органи публічної влади, зокрема органи місцевого самоврядування, компанії суспільного інтересу (*public interest companies*) або навіть сама держава можуть бути учасниками ЄОЕІ, якщо вони здійснюють господарську діяльність. Водночас фізичним особам — представникам «вільних професій» (наприклад, юристам та адвокатам, нотаріусам, інженерам, архітекторам тощо) надано право брати участь у європейських об'єднаннях за економічними інтересами, незважаючи на те, що в багатьох державах — членах ЄС національне законодавство недвозначно виключає їх із підприємців. Незважаючи на те, що вони не вважаються підприємцями, зазначені особи здійснюють господарську діяльність у значенні, наведеному вище.

Концепція господарської діяльності відіграє основну роль і становить суть європейських об'єднань за економічними інтересами. Фактично, метою цих об'єднань є «полегшення або розвиток господарської діяльності своїх учасників та покращення або зростання результатів такої діяльності; їх (ЄОЕІ. — Д. О., А. Б.) метою не є отримання власне прибутку. Їх діяльність має належати до господарської діяльності учасників і не має бути більш ніж додатковою відносно такої діяльності» (ст. 3) [20]. Зазначене твердження не означає, що європейські об'єднання за економічними інтересами мають здійснювати *таку саму* діяльність, що й їх

учасники: провадження об'єднанням *нової* діяльності (*нової* у тому значенні, що вона раніше не виконувалася самими учасниками) не заборонено, однак вона має здійснюватися виключно в інтересах учасників, без отримання такими об'єднаннями прибутку.

У преамбулі Регламенту Ради (ЄЕС) від 25 липня 1985 р. № 2137/85 визначено, що європейські об'єднання за економічними інтересами не є «фірмою або компанією», переважно через свою мету, і що діяльність об'єднання не може замінити діяльність його учасників (абзац 5) [20]. І все ж дотримання таких норм має підтверджуватися, оскільки серед європейських різновидів фірм і компаній існують суб'єкти, які переслідують дуже схожу, якщо не ідентичну ЄОЕІ, мету [7].

Окрім цього, Європейське економічне співтовариство не мало тоді і не має навіть сьогодні повноважень для того щоб визначити, хто саме вважається «фірмою або компанією» — такий обов'язок належить до регуляторних повноважень держав — членів ЄС. Це означає, що дискусійним є таке запитання: чи має цитована вище норма преамбули реальну можливість застосування або це просто своєрідне порушення, вчинене європейським законодавцем? Якою б не була відповідь на нього, якщо мета європейського об'єднання за економічними інтересами може бути такою самою, що і в «фірми або компанії», то існує можливість виникнення «конкуренції» між європейськими об'єднаннями за економічними інтересами та іншими формами ведення спільної діяльності особами, які здійснюють господарську діяльність (як юридичними, так і фізичними).

Варто підкреслити, що, з одного боку, глобальніший характер міжнародної торгівлі полегшив отримання інформації щодо умов та процедур, необхідних для створення компанії, і,

таким чином, збільшив переваги від обмеження відповідальності, водночас як учасники ЄОЕІ продовжують нести необмежену відповідальність за зобов'язаннями об'єднання своїм власним майном за кордоном [9].

З другого боку, існує багато випадків, коли деяким категоріям можливих учасників забороняється використовувати правову форму фірми або компанії. Типовий випадок такого припущення — це спільне здійснення професійної (господарської) діяльності. У такому разі створення європейських об'єднань за економічними інтересами є доцільним, переважно, через відсутність альтернативних систем співпраці, у яких участь таких осіб була б законною в кожній державі — члені ЄС. Те саме, очевидно, відбувається у «трансгендерних» об'єднаннях, учасниками яких є як колективні суб'єкти права, так і фізичні особи — представники «вільних професій».

Не можна сказати, що ЄОЕІ мали надзвичайно сильний успіх серед зазначених фізичних осіб і підприємств. Справді, це був перший експеримент Європейського економічного співтовариства як «уповноваженого законодавця» у сфері права компаній. Однак неможливо навіть приблизно визначити кількість заснованих і діючих об'єднань в усій Європі. Деяка інформація надана німецьким інформаційним центром [21] на основі публікації даних стосовно створення європейських об'єднань за економічними інтересами в офіційному бюлетені ЄС.

Так, з 1985 р. до 14 березня 2014 р. в усьому ЄС було зареєстровано 2 291 ЄОЕІ, при цьому процедура припинення вже завершена щодо 385-ти із цих об'єднань. Відповідно до цих даних позитивний баланс європейських об'єднань за економічними інтересами має становити 1 906 діючих об'єднань. Разом із цим такий резуль-

тат не враховує досить великої кількості «недіючих» ЄОЕІ, характерних принаймні для Італії (зокрема тих, що не проходили процедуру припинення, але, незважаючи на це, є «бездіяльними» і, наприклад, не заповнюють жодного бухгалтерського звіту упродовж останніх трьох років). Окрім цього, поза увагою залишаються випадки, коли термін діяльності об'єднання завершився, однак їх керівники не надали таку інформацію до торгових реєстрів (або безпосередньо до офіційного бюлетеня ЄС у державах, в яких вони зобов'язані це робити). Очевидно, що основна проблема є набагато глибшою: вона полягає в недостатності будь-якої офіційної інформації стосовно «впливу» феномену європейських об'єднань за економічними інтересами і підтверджує свого роду байдужість структур ЄС щодо заснування цих об'єднань.

Для підприємств та інших суб'єктів господарювання в Україні короткий аналіз можливості їх членства (або участі) в ЄОЕІ без включення України до складу ЄС також може становити певний інтерес.

Вимоги стосовно «критерію пов'язаності» з ЄС для отримання повного членства в зазначених об'єднаннях є різними для фізичних осіб та інших суб'єктів права. Що стосується фізичних осіб, то їх громадянству не надається жодного значення. Єдиною важливою умовою є той факт, що така особа повинна здійснювати господарську діяльність в ЄС (що може бути її неосновною діяльністю).

Натомість до юридичних осіб ставляться інші вимоги. В цьому випадку вони повинні зареєструвати в ЄС свою офіційну адресу та головний офіс (або у разі якщо в національному законодавстві відсутня вимога про реєстрацію місцезнаходження такої особи, просто головний офіс). Окрім цього, місцезнаходження європейського

об'єднання за економічними інтересами також має бути в ЄС (п. b) ст. 4, ст. 6) [20].

Враховуючи вищезазначене, очевидно, що фізична особа, яка не має громадянства держави — члена ЄС, має право брати участь у цих об'єднаннях лише якщо вона здійснює там господарську діяльність. Водночас позаєвропейська юридична особа може стати повним членом ЄОЕІ лише у разі заснування в ЄС, відповідно до її національного законодавства, відділення *ad hoc*. Сьогодні це стає дедалі дешевшим [8].

Як зазначає багато авторів, у тексті Регламенту Ради (ЄЕС) № 2137/85 недостатньо висвітлено питання можливості існування «легкого» членства [10]. У цьому випадку «асоційовані учасники» не користуються тими самими правами, що і «повні члени» (зокрема, вони не можуть голосувати на загальних зборах, місцезнаходження ЄОЕІ не може бути там, де зареєстровано їх місцезнаходження або головний офіс), але натомість вони можуть нести лише обмежену відповідальність за зобов'язаннями об'єднання, водночас виграючи від «легкої» участі в об'єднанні шляхом покращення своєї господарської діяльності.

У Регламенті Ради (ЄЕС) увагу приділено особливостям членства в частині, що не регулюється національним законодавством європейських держав. Незважаючи на це, в зазначеному нормативно-правовому акті не розкриваються особливості, пов'язані з керівником об'єднання. В цьому випадку не існує жодних заборон для фізичних, а за деяких умов і для юридичних, позаєвропейських осіб бути одноособовими або, спільно з іншими суб'єктами, колективними керівниками європейських об'єднань за економічними інтересами. Очевидно, що в цьому випадку для такого «можливого учасника», який виконує обов'язки керівника,

існує можливість отримувати більші переваги, сприяючи меті об'єднання.

Таким чином, цілком очевидно, що участь фізичних осіб у європейських об'єднаннях за економічними інтересами не лише не забороняється, а і є однією з основних цілей цього інструмента співпраці. Це твердження навіть більше стосується фізичних осіб — представників «вільних професій», хоча й підприємці можуть отримувати від цього переваги. В довгостроковій перспективі ми маємо враховувати нещодавню пропозицію Комісії ЄС щодо створення в ЄС відповідно до Директиви ЄС однотипної одноособової компанії під назвою *Societas Unius Personae* [22].

Враховуючи усе викладене, пропонуємо розширити коло осіб, які виступають засновниками й учасниками договірної об'єднання підприємств в Україні, і надати відповідне право усім суб'єктам господарювання. У такому випадку коло засновників (учасників) зазначеного об'єднання охоплюватиме не лише підприємства, а дефініція «договірної об'єднання підприємств» не відпо-

відатиме його змісту. Тому пропонуємо змінити назву цього поняття, виклавши його в ГК України як «договірне господарське об'єднання» в такій редакції: «Договірне господарське об'єднання — це об'єднання двох і більше суб'єктів господарювання, що створене з метою координації їх господарської діяльності, здійснює свою діяльність на основі принципу добровільності членства та не залежить від органів влади, місцевого самоврядування і третіх осіб у прийнятті своїх рішень».

У зв'язку з цим ми підтримуємо пропозицію В. Джурина щодо зміни назви Глави 12 ГК України на «Господарські об'єднання» [4, 30]. Водночас вважаємо, що доцільно оновити зміст цього поняття і викласти його таким чином: «Господарське об'єднання — це об'єднання двох і більше суб'єктів господарювання, створене з метою координації їх господарської діяльності, а також досягнення спільних цілей, пов'язаних із господарською діяльністю засновників (учасників) господарського об'єднання».

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бейцун І. В. Об'єднання юридичних осіб в цивільному праві: порівняльно-правовий аналіз : дис. ... канд. юрид. наук. — К., 2006. — 228 с.
2. Гайдаєнко Н. И. Товарищества с ограниченной ответственностью и объединения с общей экономической целью (по праву Франции). — М., 1992. — 25 с.
3. Грудницкая С. Н. Правовой статус объединений предприятий в промышленности : дис. ... канд. юрид. наук. — Донецк, 1996. — 216 с.
4. Джуринський В. О. Правове становище господарських об'єднань в Україні : моногр. — К., 2010. — 224 с.
5. Калашиков Г. О. Слияние и поглощение компаний по праву Европейского Союза. — М., 2007. — 264 с.
6. Актуальні проблеми господарського права : навч. посіб. / О. А. Беянович та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини. — К., 2013. — 527 с.
7. Bartolacelli A. Il GEIE «italiano» tra impresa e società. Editoriale Scientifica. — Napoli, 2014.
8. Bartolacelli A. Nuove esperienze europee in tema di costituzione «semplificata» e «a basso costo» di società con responsabilità limitata // Giurisprudenza commerciale, Forthcoming.
9. Bartolacelli A. The new Italian almost capitalless private companies. A brand new tile in the mosaic, European Company and Financial Law Review, Forthcoming.
10. Zahorka H.-J. Die EWIV und ihre Mitglieder aus Drittländern, EWIW/EEIG/GEIE eJournal. — 2000. — 13 s.
11. Україна у цифрах: 2012 рік / Держ. комітет статистики України ; за ред. О. Г. Осауленка. — К., 2013. — 249 с.
12. Україна у цифрах: 2007 рік / Держ. комітет статистики України ; за ред. О. Г. Осауленка. — К., 2008. — 260 с.
13. Статистичний щорічник України за 2011 рік / Держкомстат України ; за ред. О. Г. Осауленка ; відп. за вип. О. Е. Остапчук. — К., 2012. — 559 с.

14. *Опришко Д. І.* Правове регулювання найменування договірних об'єднань підприємств // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». — 2013. — № 1 (7) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://lj.ou.edu.ua/articles/2013/n1/13odidop.pdf>.
15. *Опришко Д. І.* Науковий парк або корпорація «науковий парк» — підходи та пропозиції // Юридична Україна. — 2013. — № 7. — С. 70–75.
16. *Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV* // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18–22. — Ст. 144.
17. *Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV* // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.
18. *Типові вимоги до створення господарської асоціації для загального звільнення від попереднього одержання дозволу органів Антимонопольного комітету України на її створення : розпорядження Антимонопольного комітету України від 30 листопада 2006 р. № 511-р* // Офіційний вісник України. — 2007. — № 7. — Ст. 254.
19. *Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI* // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1. — Ст. 1.
20. *Council Regulation (EEC) of 25 July 1985 № 2137/85 on the European Economic Interest Grouping (EEIG)* // Official Journal L 199. — 1985. — P. 1–9.
21. *LIBERTAS* Europäisches EWIV-Informationzentrum of Rangendingen [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.libertas-institut.com/de/EWIV/statistik.pdf>.
22. *Proposal for a Directive Of The European Parliament And Of The Council on single-member private limited liability companies, of 4 April 2014, COM(2014) 212 final {SWD(2014) 123 final} {SWD(2014) 124 final} {SWD(2014) 125 final}*.

REFERENCES

1. Beitsun I. V. *Ob'iednannia iurydychnykh osib v tsyvilnomu pravi: porivnialno-pravovy analiz* [Association of Legal Entities in Civil Law, Comparative Legal Analysis], Kyiv, 2006, 228 p.
2. Gaydaenko N. I. *Tovarishchestva s ogranichenoy otvetstvennostyu i obedineniya s obshchey ekonomicheskoy tselyu (po pravu Frantsii)* [Limited Liability Partnerships and Associations with a Common Economic Objective (in the Law of France)], Moscow, 1992, 25 p.
3. Grudnitskaya S. N. *Pravovoy status obedineniy predpriyatiy v promyshlennosti* [Legal Status of Associations of Enterprises in Industry], Donetsk, 1996, 216 p.
4. Dzhurynskiy V. O. *Pravove stanovyshe hospodarskykh ob'iednan v Ukraini* [Legal Status of Business Associations in Ukraine], Kyiv, 2010, 224 p.
5. Kalashnikov G. O. *Sliyanie i pogloshchenie kompaniy po pravu Evropeyskogo Soyuz* [Mergers and Acquisitions under the European Union Law], Moscow, 2007, 264 p.
6. *Aktualni problemy hospodarskoho prava* [Current Issues of Economic Law], Kyiv, 2013, 527 p.
7. Bartolacelli A. *Il GEIE «italiano» tra impresa e società*. Editoriale Scientifica, Napoli, 2014.
8. Bartolacelli A. *Nuove esperienze europee in tema di costituzione «semplificata» e «a basso costo» di società con responsabilità limitata*, *Giurisprudenza commerciale*, Forthcoming.
9. Bartolacelli A. *The new Italian almost capitalless private companies. A brand new tile in the mosaic, European Company and Financial Law Review*, Forthcoming.
10. Zahorka H.-J. *Die EWIV und ihre Mitglieder aus Drittländern*, *EWIV/EEIG/GEIE eJournal*, 2000, 13 s.
11. *Ukraina u tsyfrakh: 2012 rik* [Ukraine in Numbers: 2012], Kyiv, 2013, 249 p.
12. *Ukraina u tsyfrakh: 2007 rik* [Ukraine in Numbers: 2007], Kyiv, 2008, 260 p.
13. *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2011 rik* [Statistical Yearbook of Ukraine, 2011], Kyiv, 2012, 559 p.
14. *Opryshko D. I. Pravove rehuliuвання naimenuвання dohovirnykh ob'iednan pidpriemstv* [Legal Regulation of Denomination of Contract-Based Associations of Enterprises], *Chasopys Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*, 2013, no. 1 (7). Available at: <http://lj.ou.edu.ua/articles/2013/n1/13odidop.pdf>.
15. *Opryshko D. I. Naukovyi park abo korporatsiia «naukovyi park» — pidkhody ta propozyzii* [Science Park or Corporation «Science Park» — Approaches and Proposals], *Iurydychna Ukraina*, 2013, no. 7, pp. 70–75.
16. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. № 436-IV* [Economic Code of Ukraine of January 16, 2003 No. 436-IV], *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2003, no. 18, no. 19–20, no. 21–22, Article 144.
17. *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. № 435-IV* [Civil Code of Ukraine of January 16, 2003 No. 435-IV], *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2003, no. 40–44, Article 356.
18. *Typovi vymohy do stvorennia hospodarskoi asotsiatsii dlia zahalnoho zvilnennia vid poperednoho oderzhannia dozvolu orhaniv Antymonopolnoho komitetu Ukrainy na ii stvorennia: rozporiadzhennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy vid 30 lystopada 2006 r. № 511-r* [Typical Requirements for the Establishment of Business Associations for the Exemption from Obtaining the Prior Permission of

- the Antimonopoly Committee of Ukraine: Decree of the Antimonopoly Committee of Ukraine of November 30, 2006 No. 511-p], *Oftsinyi visnyk Ukrainy*, 2007, no. 7, Article 254.
19. Pro hromadski ob'iednannia: Zakon Ukrainy vid 22 bereznia 2012 r. № 4572-VI [On Public Associations: Law of Ukraine of March 22, 2012 No. 4572-VI], *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2013, no. 1, Article 1.
 20. Council Regulation (EEC) No 2137/85 of 25 July 1985 on the European Economic Interest Grouping (EEIG), *Official Journal L 199*, 1985, pp. 1–9.
 21. LIBERTAS Europäisches EWIV-Informationszentrum of Rangendingen Available at: <http://www.libertas-institut.com/de/EWIV/statistik.pdf>.
 22. Proposal for a Directive Of The European Parliament And Of The Council on single-member private limited liability companies, of 4 April 2014, COM(2014) 212 final {SWD(2014) 123 final} {SWD(2014) 124 final} {SWD(2014) 125 final}.

Опришко Д. І., Бартолачеллі А. Співпраця між підприємствами: особливості законодавства України та Європейського Союзу

Анотація. У статті висвітлено особливості правового регулювання функціонування об'єднань підприємств та інших суб'єктів господарювання. Автори акцентують увагу на проблемах, пов'язаних із ототожненням різних організаційно-правових форм юридичних осіб, утворених за законодавством України. Окрім цього, розкривається питання щодо необхідності надання права фізичним особам — суб'єктам господарювання засновувати та брати участь у договірних об'єднаннях підприємств України. Особливу увагу присвячено розкриттю характерних рис об'єднань підприємств та інших осіб, утворених у Європейському Союзі. Визначено, за яких умов суб'єкти господарювання України можуть бути учасниками європейських об'єднань за економічними інтересами. На основі проаналізованого матеріалу надано конкретні пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання створення та діяльності договірних об'єднань підприємств України.

Ключові слова: об'єднання підприємств, господарська асоціація, корпорація, фізична особа — підприємець, європейське об'єднання за економічними інтересами, EOEI.

Опрышко Д. И., Бартолачелли А. Сотрудничество между предприятиями: особенности законодательства Украины и Европейского Союза

Аннотация. В статье освещены особенности правового регулирования функционирования объединений предприятий и иных субъектов хозяйствования. Авторы акцентируют внимание на проблемах, связанных с отождествлением разных организационно-правовых форм юридических лиц, созданных по законодательству Украины. Кроме того, раскрывается вопрос о необходимости предоставления права физическим лицам — субъектам хозяйствования учреждать и принимать участие в договорных объединениях предприятий Украины. Особое внимание посвящено раскрытию характерных черт объединений предприятий и иных лиц, созданных в Европейском Союзе. Определено, при каких условиях субъекты хозяйствования Украины могут быть участниками европейских объединений по экономическим интересам. На основе проанализированного материала высказаны конкретные предложения относительно усовершенствования правового регулирования создания и деятельности договорных объединений предприятий Украины.

Ключевые слова: объединение предприятий, хозяйственная ассоциация, корпорация, физическое лицо — предприниматель, европейское объединение по экономическим интересам, EOЭИ.

Opryshko D., Bartolacelli A. Cooperation between Enterprises: Specific Issues of Ukrainian and European Union Legislation

Annotation. The peculiarities of legal regulation of associations of enterprises and other subjects of economic activity are studied in the article. Authors draw attention to the issues of equation of different organizational forms of legal entities, set up according to the legislation of Ukraine. Moreover, the issue of necessary granting the right to establish and be members of contract-based associations of enterprises in Ukraine to individuals who are subjects of economic activity is analyzed as well. Special attention is paid to distinctive features of enterprises and other persons in the European Unions. At the same time, cases where subjects of economic activity of Ukraine can be members of European Economic Interest Groupings are also determined in the article. Given the analysis, proposals regarding improvement of Ukrainian legislation aimed at regulation of contract-based associations of enterprises establishment and activity are provided.

Key words: association of enterprises, economic association, corporation, entrepreneur, European Economic Interest Grouping, EEIG.